

УДК 364.4:330.34:351.778(477)
DOI: 10.35432/tisb332025338527

Микола Попов

*кандидат наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та регіоналістики
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0003-0204-1810>
e-mail: popovmykola67@gmail.com*

Кирило Козловський

*аспірант кафедри публічного управління та регіоналістики
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»
<https://orcid.org/0009-0005-9015-7865>
e-mail: alaskainator1313@gmail.com*

ЕКОНОМІЧНИЙ ВПЛИВ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано трансформацію благодійної діяльності в Україні в умовах повномасштабної війни та децентралізації. Обґрунтовано зростання ролі благодійності як інструменту сталого економічного розвитку територіальних громад через підтримку підприємництва, створення робочих місць, відновлення інфраструктури та розвиток людського капіталу. Виокремлено основні бар'єри інтеграції благодійних ініціатив у систему публічного управління, зокрема фрагментарність взаємодії, відсутність систем оцінювання економічної ефективності та недостатню локалізацію ресурсів. Запропоновано науково обґрунтовані механізми інтеграції благодійності до стратегічного планування місцевого розвитку. Наголошено на потребі розвитку інституційного партнерства, удосконалення нормативного забезпечення та впровадження індикативного моніторингу результатів. Отримані результати можуть бути застосовані у сфері муніципального управління, стратегічного планування та формування політик соціально-економічного відновлення.

Ключові слова: благодійна діяльність, територіальні громади, економічний розвиток, публічне управління, децентралізація, соціальне підприємництво, інфраструктура, зайнятість, стратегічне планування, локалізація міжнародної допомоги.

Mykola Popov

*PhD in Public Administration, Full Professor, Professor of
the Department of Public Administration and Regionalism,
the ESI of Public Service and Administration,
Odesa Polytechnic National University
<https://orcid.org/0000-0003-0204-1810>
e-mail: popov.m.p@op.edu.ua*

Kyrylo Kozlovskiy

*PhD-student of the Department of Public Administration and Regionalism,
the ESI of Public Service and Administration, Odesa Polytechnic National University
<https://orcid.org/0009-0005-9015-7865>
e-mail: alaskainator1313@gmail.com*

THE ECONOMIC IMPACT OF CHARITABLE ACTIVITY ON THE DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN UKRAINE

The article examines the transformation of charitable activity in Ukraine during 2022–2024 under the conditions of full-scale war, decentralization reforms, and decreased governmental financial capacity. Under these circumstances, charitable activity has evolved from a predominantly humanitarian tool into a significant factor of local economic development. The relevance of the study stems from the urgent need for sustainable mechanisms of local recovery and resilience, along with the expanding role of charitable organizations, international donors, and volunteer initiatives in local economic development.

The aim of the article is to provide theoretical justification and empirical interpretation of the economic effects of charitable activity on the development of territorial communities in Ukraine. The key objectives include the analysis of transformation trends in charitable practice; identification of mechanisms contributing to economic resilience; detection of barriers hindering the integration of charitable initiatives into public economic policy; and the development of proposals for incorporating charitable activity into local development strategies.

The study demonstrates that charitable activity contributes not only to humanitarian response but also to job creation, support for small and medium-sized enterprises, restoration of local infrastructure, and enhancement of human capital. Special attention is paid to the role of international donors and the importance of aid localization. The research identifies and systematizes key mechanisms for integrating charitable initiatives into public administration processes—such as public-civic partnerships, results-based management, strategic planning, and digital transparency.

Nonetheless, several systemic challenges persist, including insufficient coordination among stakeholders, a lack of quantitative assessment tools, and the absence of a regulatory framework for institutionalizing charity as a lever of economic policy. The article concludes by outlining directions for future research, such as the development of measurable indicators of economic effectiveness, the study of international funding localization practices, and the improvement of regulatory mechanisms for multi-sectoral cooperation in the recovery of Ukrainian communities.

Keywords: charitable activity, territorial communities, economic development, public administration, decentralization, social entrepreneurship, infrastructure, employment, strategic planning, localization of international aid.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Сучасні трансформації соціально-економічного середовища в Україні, зумовлені повномасштабною війною, призвели до суттєвого скорочення ресурсного потенціалу територіальних громад. Зменшення обсягів державного фінансування, руйнування інфраструктури, скорочення чисельності населення, особливо в прифронтових регіонах, створили виклики, які місцева влада не може подолати самотійно. За таких умов зростає роль благодійних організацій, волонтерських ініціатив, міжнародної донорської допомоги та соціально відповідального бізнесу як додаткових чинників підтримки життєдіяльності громад.

Хоча благодійність традиційно асоціюється із соціальною допомогою, на сучасному етапі вона дедалі більше проявляється як чинник економічного розвитку на місцевому рівні. Зокрема, йдеться про створення робочих місць у соціальній сфері, стимулювання підприємницької активності, розвиток соціального підприємництва, реалізацію проєктів із відновлення інфраструктури та надання послуг. Такі процеси особливо важливі для малих громад, які без зовнішньої підтримки не мають ресурсів для реалізації Цілі 11 сталого розвитку – «Зробити міста і населені пункти безпечними, стійкими, життєздатними і такими, що не залишають нікого осторонь».

Утім, незважаючи на значний обсяг благодійної діяльності в Україні після 2022 року, дослідження її економічного ефекту залишаються обмеженими. Наявні наукові підходи

здебільшого зосереджуються на соціальному або гуманітарному вимірі допомоги, тоді як механізми трансформації благодійної активності у сталий локальний розвиток вивчені недостатньо. Також бракує чітких індикаторів, які дозволяли б об'єктивно оцінити вплив благодійності на економіку громад, зокрема в частині зміцнення місцевих бюджетів, підвищення зайнятості та посилення стійкості місцевої економіки.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлена необхідністю наукового осмислення економічного потенціалу благодійності в системі публічного управління розвитком місцевих громад, з урахуванням завдань відновлення, стійкості та відповідності стратегічним орієнтирам сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Проблематика економічного впливу благодійної діяльності на розвиток територіальних громад набуває дедалі більшої уваги з боку науковців, експертів і практиків, особливо у зв'язку з новими викликами воєнного часу. Благодійність, що раніше здебільшого сприймалась як прояв соціальної відповідальності, сьогодні дедалі частіше розглядається як інструмент впливу на економічну активність на локальному рівні. Водночас, наявні дослідження залишаються фрагментарними та зосередженими переважно на соціальних аспектах благодійної підтримки.

У звітах міжнародних організацій, зокрема Програми розвитку ООН в Україні (UNDP), питання ролі благодійних ініціатив і міжнародної допомоги в системі економічного відновлення громад набуває стратегічного значення. Так, у межах проєкту «Support to Rapid Economic Recovery of Ukrainian Municipalities» підкреслюється важливість залучення благодійних ресурсів до відновлення інфраструктури, підтримки малого бізнесу та створення нових робочих місць на муніципальному рівні [1]. Аналогічні підходи простежуються у звіті «Ukraine Community Recovery Fund», де наголошується на важливості спрямування міжнародної допомоги на розвиток економічного потенціалу громад [2].

Особливу увагу у науковому дискурсі привертає проблема ефективності використання донорських ресурсів. Зокрема, у звіті Refugees International (2024) зазначено, що менш ніж 1 % міжнародного гуманітарного фінансування надходить безпосередньо до місцевих організацій, хоча саме вони здатні забезпечити більш адресне та економічно обґрунтоване використання коштів. Автори дослідження підкреслюють, що перерозподіл лише 25 % загального обсягу фінансування на користь локальних структур дозволив би заощадити понад 256 млн дол. США упродовж двох років [3].

Вітчизняні аналітичні центри, зокрема Zagoriy Foundation, здійснили низку досліджень, присвячених динаміці культури благодійності в Україні в умовах війни. У звіті «Charity in times of war» простежується трансформація громадянської активності у напрямі довгострокової підтримки – не лише гуманітарної, а й інституційної, спрямованої на сталий розвиток громад [4]. Також вказується на зростання рівня довіри до благодійного сектору: понад 80 % респондентів позитивно оцінюють ефективність діяльності фондів та волонтерських ініціатив.

Водночас встановлено відсутність вітчизняних академічних досліджень, які б комплексно оцінювали економічний ефект благодійної діяльності за такими критеріями, як динаміка зайнятості, зростання надходжень до місцевих бюджетів, активізація підприємницької діяльності та зменшення рівня міграції. У наявних наукових розвідках відсутні кількісні моделі, які дозволяють оцінити ефективність благодійних інтервенцій як повноцінного інструменту економічного зростання на рівні територіальної громади. Саме ця проблема визначає предмет подальшого аналізу в межах даного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цього дослідження є теоретичне узагальнення та наукове обґрунтування економічного впливу благодійної діяльності на розвиток територіальних громад в Україні з урахуванням викликів воєнного часу та завдань реалізації Цілі 11 сталого розвитку – «Сталий розвиток міст і громад».

У статті проаналізовано сучасні підходи до залучення благодійних ресурсів у систему публічного управління місцевим розвитком, а також обґрунтовано потенціал благодійної діяльності як інструменту стабілізації, відновлення та економічного зростання територіальних громад.

Для досягнення поставленої мети передбачається виконання таких завдань:

- проаналізувати ключові напрями трансформації благодійної діяльності в Україні у 2022–2024 роках у контексті її впливу на розвиток територіальних громад;
- охарактеризувати механізми реалізації економічного ефекту благодійної діяльності в умовах децентралізації, зростання ролі громад та дії воєнного стану;
- виявити основні бар'єри, що стримують трансформацію благодійної діяльності у чинник сталого економічного розвитку територіальних громад;
- сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо інтеграції благодійної діяльності до стратегій публічного управління розвитком територіальних громад;
- визначити перспективні напрями подальших досліджень з оцінювання ефективності благодійної діяльності як інструменту економічної політики на рівні територіальних громад.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У період 2022–2024 років в Україні спостерігається суттєва трансформація благодійної діяльності, зумовлена викликами повномасштабної війни, гуманітарною кризою, масштабним переміщенням населення та руйнуванням місцевої інфраструктури. Ці обставини спричинили не лише кількісне зростання благодійної активності, але й її якісні зміни, що відображаються на характері впливу благодійності на розвиток місцевих громад.

Однією з ключових тенденцій є поступова інституціоналізація благодійної діяльності. Якщо на початковому етапі переважали спонтанні волонтерські ініціативи, то з 2023 року відбувається формалізація благодійних структур, зростає частка організацій, які мають сталу правову основу, розробляють середньо- та довгострокові програми підтримки місцевих громад і співпрацюють з органами місцевого самоврядування.

Важливою зміною є розширення функціонального спектра благодійності – від переважно гуманітарної підтримки до участі у вирішенні економічних завдань на локальному рівні. Зокрема, фіксується зростання обсягів фінансування соціального підприємництва, підтримки малого бізнесу, реалізації інфраструктурних проєктів, спрямованих на створення робочих місць, розвиток освіти, охорони здоров'я та інших сфер життєдіяльності громад. Аналітичні матеріали Zagoriy Foundation засвідчують, що починаючи з 2023 року спостерігається стабільне зростання кількості проєктів довготривалого впливу, які орієнтовані на зміцнення спроможності громад, а не лише на подолання кризових наслідків [4].

Ще одним вектором трансформації є посилення співпраці з міжнародними донорами, що дозволяє спрямовувати значні ресурси безпосередньо на потреби громад. Згідно з офіційним звітом Ukraine Community Recovery Fund (2025), понад 80 % фінансування було спрямовано на проєкти, які безпосередньо пов'язані з економічним відновленням, зокрема розвитком інфраструктури, підтримкою підприємництва та створенням нових робочих місць [2]. Упродовж 2022–2024 років в Україні спостерігається суттєва трансформація благодійної діяльності, зумовлена наслідками повномасштабної війни, гуманітарною кризою, масовим переміщенням населення та руйнуванням місцевої інфраструктури. Указані обставини зумовили не лише кількісне зростання благодійної активності, але й її якісні зміни, які позначилися на характері впливу благодійності на розвиток територіальних громад.

Однією з ключових тенденцій є поступова інституціоналізація благодійної діяльності. Якщо на початковому етапі переважали спонтанні волонтерські ініціативи, то починаючи з 2023 року простежується формалізація благодійних структур, зростає частка організацій із сталою правовою основою, які розробляють середньо- та довгострокові програми підтримки громад і співпрацюють з органами місцевого самоврядування.

Важливою зміною є розширення функціонального спектра благодійності – від надання гуманітарної підтримки до участі у вирішенні економічних завдань на локальному рівні. Зокрема, спостерігається зростання обсягів фінансування соціального підприємництва, підтримки малого бізнесу, реалізації інфраструктурних проєктів, спрямованих на створення робочих місць, розвиток освіти, охорони здоров'я та інших сфер життєдіяльності. Аналітичні дані Zagoriy Foundation свідчать, що починаючи з 2023 року зростає частка проєктів довгострокового впливу, орієнтованих на зміцнення спроможності громад, а не лише на подолання кризових наслідків [4].

Ще одним вектором трансформації є посилення співпраці з міжнародними донорами, що дозволяє спрямовувати значні ресурси безпосередньо на потреби громад. Згідно з офіційним звітом Ukraine Community Recovery Fund (2025), понад 80 % виділеного фінансування було спрямовано на проєкти, пов'язані з економічним відновленням, зокрема розвитком інфраструктури, підтримкою підприємництва та створенням нових робочих місць [2].

Паралельно активізуються локальні благодійні ініціативи, які забезпечують краще урахування специфіки соціально-економічного розвитку окремих територій. У багатьох випадках ініціаторами таких програм виступають громадські організації, місцеві фонди та кооперативи, які володіють унікальним знанням про локальні потреби населення.

Значущою тенденцією є також цифровізація процесів благодійної діяльності, зокрема впровадження інструментів прозорості звітності, публічних електронних бюджетів, онлайн-моніторингу реалізації проєктів. Це сприяє підвищенню рівня довіри до благодійного сектору, створює підґрунтя для системного оцінювання ефективності та формує умови для інтеграції благодійності до стратегій публічного управління місцевим розвитком.

Таким чином, упродовж 2022–2024 років благодійна діяльність в Україні зазнає глибинної трансформації – від ситуативного реагування на кризу до інструменту сталого місцевого розвитку, що поступово набуває системного характеру, підсилює взаємодію з органами влади та впливає на соціально-економічну стабілізацію територіальних громад.

В умовах децентралізації та воєнного стану благодійна діяльність в Україні набуває нових ознак системності та функціонального впливу на соціально-економічний розвиток територіальних громад. Обмеженість фінансових можливостей місцевих бюджетів, підвищене навантаження на соціальні служби та загроза занепаду місцевої економіки зумовлюють зростання значущості зовнішніх джерел ресурсів, серед яких благодійність відіграє дедалі важливішу роль.

Одним із ключових механізмів реалізації економічного ефекту є підтримка підприємництва на місцевому рівні. Благодійні фонди, міжнародні донори та громадські організації дедалі частіше надають фінансову підтримку через гранти, мікрокредитування, інвестиції в соціальне підприємництво. Це сприяє створенню робочих місць, активізації внутрішнього ринку, залученню населення до легальної економічної діяльності.

Важливим напрямом є участь благодійних організацій у відновленні інфраструктури. Йдеться не лише про об'єкти соціального призначення (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист), але й про елементи економічної інфраструктури: логістику, енергозабезпечення, цифрову трансформацію. Відновлені інфраструктурні вузли створюють передумови для подальшого розвитку виробництва, сфери послуг та залучення інвестицій. Згідно з даними Ukraine Community Recovery Fund (2025), понад 40 % реалізованих проєктів у 2024 році були спрямовані на інфраструктурне відновлення територіальних громад [2].

Ще одним вагомим механізмом є розвиток соціального підприємництва, який підтримується низкою благодійних та донорських програм. У таких проєктах поєднуються економічна діяльність і соціальна місія: працевлаштування вразливих груп, виробництво соціально корисної продукції, послуги для ВПО, ветеранів, осіб з інвалідністю. Це сприяє соціальній згуртованості громад, зменшенню залежності від бюджетної допомоги та

формуванню стійких локальних економічних моделей.

Значний економічний ефект має інвестування в розвиток людського капіталу. Благодійні організації фінансують навчальні програми, перекваліфікацію, професійну освіту, розвиток підприємницьких навичок. Це підвищує конкурентоспроможність місцевої робочої сили та адаптивність громади до змін економічного середовища.

Нарешті, опосередкований, але стратегічно важливий механізм – це підвищення фінансової спроможності територіальних громад. Через запуск нових економічних ініціатив зростають надходження до місцевих бюджетів, насамперед з податку на доходи фізичних осіб, єдиного податку, орендної плати за землю. У такий спосіб благодійна діяльність формує мультиплікативний ефект, що дозволяє громадам переходити від кризового виживання до активного розвитку.

Таким чином, механізми реалізації економічного ефекту благодійності в умовах децентралізації та воєнного стану виявляються багатовимірними. Вони охоплюють як прямі інструменти економічної підтримки (фінансування підприємництва, інфраструктурні проекти), так і опосередковані напрями (розвиток людського капіталу, підвищення бюджетної спроможності). Інституційна інтеграція цих механізмів у політику місцевого розвитку дозволяє підвищити адаптивність громад до кризових викликів і зміцнити їхню економічну стійкість.

Попри зростаючу активність благодійних організацій у сфері відновлення та розвитку територіальних громад, процес перетворення благодійності на повноцінний інструмент місцевої економічної політики стикається з низкою викликів. Вони мають як організаційний, так і нормативно-інституційний характер, що ускладнює довгострокову інтеграцію благодійної діяльності в систему публічного управління.

Насамперед, фіксується *низький рівень координації між благодійними структурами та органами місцевого самоврядування*. У більшості випадків благодійні ініціативи реалізуються паралельно з муніципальними програмами, без належного узгодження з пріоритетами стратегічного розвитку громад. Така фрагментація знижує ефективність використання ресурсів і унеможливлює досягнення синергії між секторами.

Іншим викликом є *відсутність системи оцінювання економічної ефективності благодійних інтервенцій*. Існуючі аналітичні підходи здебільшого мають якісний характер і не дозволяють вимірювати економічний вплив у категоріях зайнятості, податкових надходжень, зміни підприємницької активності тощо. Брак кількісних індикаторів ускладнює ухвалення стратегічних управлінських рішень на основі даних.

Суттєвою проблемою є *недостатня локалізація міжнародної допомоги*, коли основні фінансові потоки зосереджені у великих НУО або транзитних організаціях. За даними Refugees International (2024), менш ніж 1 % міжнародного гуманітарного фінансування надходить безпосередньо до локальних організацій, незважаючи на їхню високу ефективність у реагуванні на локальні потреби [3].

Крім того, благодійні ініціативи часто реалізуються через *організації з обмеженим управлінським потенціалом*, нестабільним кадровим складом і відсутністю довгострокової стратегії. Це обмежує сталість реалізованих проектів та ускладнює перехід від короткотермінової допомоги до стратегічного розвитку.

Окремим бар'єром виступає *неврегульованість правового статусу благодійності як складової економічної політики*. Чинна нормативна база акцентує переважно на фінансовому, звітному та гуманітарному аспектах, тоді як питання стратегічної взаємодії з органами влади, спільного фінансування або управління розвитком територій залишаються поза межами регулювання.

У сукупності ці виклики стримують повноцінне залучення потенціалу благодійної діяльності до реалізації цілей сталого розвитку територіальних громад та вимагають розробки відповідних інституційних рішень і нормативних змін.

Таким чином, перетворення благодійності на інструмент сталого економічного розвитку громад потребує подолання структурних бар'єрів, розробки нових нормативно-інституційних рішень, а також запровадження систем оцінювання результативності благодійних програм у термінах економічного зростання, зайнятості та фінансової самодостатності територіальних одиниць.

Інтеграція благодійної діяльності до стратегій місцевого розвитку вимагає системного підходу, що поєднує інституційні, управлінські, нормативні та цифрові компоненти. У сучасних умовах це дозволяє не лише підвищити ефективність використання благодійних ресурсів, а й забезпечити довготривалий вплив на соціально-економічну стійкість територіальних громад.

Першочерговим кроком є *формування стабільних партнерств між органами місцевого самоврядування та благодійними організаціями* у форматі публічно-громадського співуправління. Створення координаційних рад або міжсекторальних платформ на рівні громад сприятиме узгодженню пріоритетів, розподілу функцій і спільному плануванню програм розвитку.

Доцільним є *включення компоненту благодійності до стратегій розвитку територіальних громад* шляхом розробки окремих розділів або тематичних програм. Це забезпечить програмно-цільову інтеграцію зовнішніх ресурсів у реалізацію локальних пріоритетів – інфраструктури, зайнятості, підприємництва, освіти тощо.

Наступним елементом має стати *впровадження інструментів оцінювання результативності благодійних проєктів*. Необхідно визначити ключові індикатори – зміни рівня зайнятості, приріст надходжень до бюджету, підвищення соціальної згуртованості, активізацію місцевого бізнесу. Такий підхід забезпечить доказовість прийняття управлінських рішень та підвищить підзвітність благодійного сектору.

На рівні правового забезпечення варто *розробити механізми спільного фінансування, податкового стимулювання та звітності про реалізацію проєктів*, ініційованих благодійними організаціями. Це дозволить легітимізувати наявні практики та створити умови для їх масштабування.

Окремо слід акцентувати на *створенні цифрових платформ відкритих даних*, де буде зосереджено інформацію про реалізовані благодійні ініціативи, їх партнерів, обсяг ресурсів, цілі та результати. Це сприятиме прозорості, уникненню дублювання проєктів і розвитку стратегічного управління на основі актуальної інформації.

Таким чином, інтеграція благодійної діяльності до стратегій публічного управління розвитком громад має здійснюватися на основі принципів взаємності, відкритості, підзвітності та орієнтації на довгостроковий ефект. Це дозволить перетворити благодійність із інструменту короткотермінової допомоги на повноцінний ресурс місцевої економічної політики.

Науково обгрунтоване включення благодійної діяльності до стратегій публічного управління передбачає не лише координацію зусиль, але й системне планування, інституційну інтеграцію та запровадження індикативного моніторингу. В умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення це створює підґрунтя для формування більш стійких і соціально згуртованих громад.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Проведене дослідження засвідчило суттєву трансформацію благодійної діяльності в Україні у 2022–2024 роках, зокрема в контексті її впливу на розвиток територіальних громад. З'ясовано, що благодійність, яка традиційно розглядалася переважно як гуманітарний ресурс, набула нових функцій – як чинник стабілізації, відновлення та економічного зростання громад. Її потенціал реалізується через підтримку підприємництва, розвиток соціального підприємництва, відновлення інфраструктури, формування людського капіталу та опосередковане підсилення фіскальної спроможності місцевих бюджетів.

Водночас виокремлено низку бар'єрів, що перешкоджають трансформації благодійності у повноцінний інструмент сталого місцевого розвитку. Йдеться про відсутність

координації між секторами, нестачу механізмів моніторингу ефективності, низький рівень локалізації міжнародної допомоги, інституційну нестійкість благодійних ініціатив та нормативну неврегульованість статусу благодійності в системі публічного управління.

Запропоновано науково обґрунтовані напрями інтеграції благодійної діяльності до стратегій публічного управління розвитком громад, зокрема шляхом формалізації партнерств, включення благодійного компоненту до стратегічних документів, розробки систем індикативного моніторингу та створення цифрової інфраструктури відкритих даних. Умовою ефективної реалізації таких підходів є нормативно-інституційна підтримка з боку державної політики.

Перспективи подальших наукових досліджень доцільно зосередити на:

- розробці кількісних моделей оцінювання економічного ефекту благодійної діяльності в територіальних громадах;
- формалізації індикаторів результативності благодійних програм у розрізі зайнятості, підприємництва, бюджетних надходжень;
- вивченні моделей локалізації міжнародної допомоги та ефективності її інтеграції в місцеву економіку;
- дослідженні правових механізмів партнерства між благодійними організаціями та органами місцевого самоврядування;
- аналізі цифрових рішень для забезпечення прозорості, звітності та прогнозування результатів благодійної діяльності.

Таким чином, благодійність має розглядатися не лише як гуманітарна реакція на кризу, а як структурний компонент сучасної економічної політики на рівні громади – з чіткими цілями, вимірюваними результатами та потенціалом до масштабування.

Список використаних джерел

1. United Nations Development Programme. Support to Rapid Economic Recovery of Ukrainian Municipalities : проєктна документація. *UNDP Ukraine*, 2024. URL: <https://www.undp.org/ukraine/projects/support-rapid-economic-recovery-ukrainian-municipalities-project-srer> (дата звернення: 10.07.2025).
2. Ukraine Community Recovery Fund. Ukraine Community Recovery Fund Report 2024. *UN Ukraine*, 2025. URL: <https://ukraine.un.org/en/294804-ukraine-community-recovery-fund-report-2024> (дата звернення: 10.07.2025).
3. Refugees International. Passing the Buck: The Economics of Localizing Aid in Ukraine. Washington: Refugees International, 2024. URL: <https://www.refugeesinternational.org/reports-briefs/passing-the-buck-the-economics-of-localizing-aid-in-ukraine> (дата звернення: 10.07.2025).
4. Zagoriy Foundation. Charity in times of war : аналітичний звіт. Київ : Zagoriy Foundation, 2022. URL: https://zagoriy.foundation/wp-content/uploads/2022/06/zvit-doslidzhennya_eng-2.pdf (дата звернення: 12.07.2025).

References

1. United Nations Development Programme (2024). Support to Rapid Economic Recovery of Ukrainian Municipalities: Proiektna dokumentatsiia [Project documentation]. UNDP Ukraine. Retrieved from <https://www.undp.org/ukraine/projects/support-rapid-economic-recovery-ukrainian-municipalities-project-srer> [in English].
2. Ukraine Community Recovery Fund (2025). Ukraine Community Recovery Fund Report 2024. UN Ukraine. Retrieved from <https://ukraine.un.org/en/294804-ukraine-community-recovery-fund-report-2024> [in English].
3. Refugees International (2024). Passing the Buck: The Economics of Localizing Aid in Ukraine. Washington: Refugees International. Retrieved from <https://www.refugeesinternational.org/reports-briefs/passing-the-buck-the-economics-of-localizing-aid-in-ukraine>. Retrieved from <https://doi.org/10.33189/epsn.v2i25.265> [in English].

4. Zagoriy Foundation (2022). Charity in times of war: Analitychnyi zvit [Analytical report]. Kyiv: Zagoriy Foundation. Retrieved from https://zagoriy.foundation/wp-content/uploads/2022/06/zvit-doslidzhennya_eng-2.pdf [in Ukrainian].